

anvende det, som Marhuus Realskole aarlig koster, til derved at understøtte en 7 a 8 private Realskoler her i Landet, saa vilde derved udrettes langt mere Gavn for den almindelige Folkeoplysning. Ddense Realskole er ikke en almindelig Realskole, saaledes som disse ere hertillands; det vil være tilstrækkeligt godtgjort af de Dplysninger, som allerede ere fremkomne her i Thinget, og af den ærede Ordfører er Ddense Realskole ogsaa omtalt med megen Anerkjendelse, ligesom han har angivet dens store Elevantal. Jeg maa hertil fremhæve de høiere Classer, som findes i den fremfor i Landets andre Realskoler, thi det er især disse, der koste; naar man har en Realskole med en 2 til 3 Classer, kan den nok bestaae; her fordres ikke mange Lærere, heller ikke saa duelige og derfor dyre; men, naar Skolen bliver fuldstændigere og faaer høiere Classer, 4, 5, 6 eller 7 Classer, saa aftager Disciplenes Antal, og saa skal man have bedre Lærere, som skulle gageres bedre, og da bliver det vanskeliggere at holde Anstalten vedlige uden nogen Understøttelse fra Staten, saaledes som Forholdene nu hos os engang ere. Dette gjælder om Ddense Realskole, og en Realskole, der har bragt det saavidt ved egne Kræfter, mener jeg, fortjener en Understøttelse af Staten, for end mere at kunne udvide sig og fuldstændiggjøre sig. Netop det, at dette Institut saa godt har bestaaet og kan bestaae, er for mig en Grund til at ønske det tillagt denne Understøttelse af Staten.

Dertil kommer den Omstændighed, at Ddense Realskole i 15 Aar har bestaaet ved egne Kræfter med Undtagelse af et rentefrit Laan af 1000 Rbd., som den fik ved Dprettelsen; dens Bestyrere og Lærere have med stor Selvopoffrelse og stor Udholdenhed altid vidst at holde Anstalten vedlige, uagtet de ikke have faaet den Understøttelse, som af den høifalige Konge var dem lovet, nemlig at de skulde faae 3000 Rbd. eengang for alle og en aarlig Understøttelse, og det var paa Grund af disse Løfter, at de anlagde den efter saa stor en Maalestok, at den som privat Entreprise i oekonomisk Henseende blev høist ufordeelagtig. Nu kan man vistnok sige, at det var et privat Løfte af den salig Konge, hvoraf man finder flere, og som

Døden hindrede ham i at opfylde; men Lærerne og Skolen have dog stolet paa dette Løfte, og bestandig holdt ud i det Haab, at de dog eengang vilde faae Noget af Løftet opfyldt. Endnu skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at Ministeriet har fordret af Skolens Bestyrelse, at den, for muligen at faae en offentlig Understøttelse, skulde holde særdeles lave Skolepenge, som er 18 Rbd. for den nederste Klasse og 24 Rbd. for de to næste, 30 Rbd. for de to andre og 36 Rbd. for den øverste, saa at det omtrent beløber sig i Gjennemsnit til 27 Rbd. aarlig i det Hele, netop for at den kunde være en almindelig Skole, hvori ogsaa mindre formuende Folk kunne sætte deres Børn, samt at den skulde unvertaste sig Control af Overøvrigheden. Fremdeles maa jeg bemærke, at det ingenlunde forholder sig saa, at denne Realskole kan siges ene at være til Communens Gavn og Bedste; thi, som der allerede er gjort opmærksom paa, er over Treiedelen af dens Elever ikke fra Byen men fra Fyens Stift; Landmænd og Bønder sende deres Sønner til denne Skole, hvori de faae en til Tiden svarende Dplysning, saa at det mere er en almindelig Skole for hele Fyens Stift end for Ddense Commune. Iøvrigt maa jeg give den ærede Ordfører fuldkommen Ret i hvad han sagde, at man maatte ønske, at denne Commune vilde træde til (Hør!). Jeg kan ikke nægte, at der er al Grund til at haabe, at naar Staten giver et Tilskud, saa vil Communen ogsaa give et saadant. Men Enhver veed, hvor vanskeligt det er at faae Beboerne til at flyde Noget til, være sig til Realskoler eller Høiskoler paa Landet. Jeg troer, at man i denne Henseende maa see noget hen til ældre Tilstande, at man nemlig altid har fordret og kun villet, at Staten skulde yde Hjælp, og at denne slemme Bane er saa indgroet her i Landet, at der skal nogen Tid til, førend man kan faae denne som flere andre fortrængt. Staten maa begynde først at yde Noget, og Communen vil dernæst hjælpe til. Skulde den ei ville, saa kan jo Staten næste Gang nægte sit Tilskud; her er jo kun Tale om en Bevilling for eet Aar. Naar man forøvrigt taler om Ddense By som en stor Commune, saa er det vel saa i Forhold